

PEDRA FOGUERA

Será orga i xeremies
de quatre joves d'humó

que dirá sense manies
qui fá co-bona i qui nó.

Any I

Felanitx 20 Maig de 1933

Núm. 1

PRESENTACIÓ

Apareix PEDRA FOGUERA sense pretensions de cap classe, ni amb cap propòsit transcendental; no mes l'afany de que no quedín al aire afirmacions mal intencionades, apreciacions de mala fe i calumniosos vols amb que els fariseus de la política i de la vida particular de la nostra vila, emboiren el cel clar del renaixement felanitxer, motiven la seva sortida.

Procacitats de llenguatge, interpretacions enverinades, insidies, calumnies, injúries, mentides, tot, tot, trobará a ses columnes de PEDRA FOGUERA adecuada réplica; a ses procacitats de llenguatge, amb altres procacitats contestarem; a ses insidies i calumnies, treguent al sol les bragues als calumniadors; i als escrupols hipòcrites i fariseus, arrancant la careta als més enmascarats.

PEDRA FOGUERA está en marxa. En haver servit de contrapès als embuis, mentides i baladronades amb que se tracta d'enganar al poble, haurá cumplit la seva misió.

LA REDACCIÓ.

Cultivant

l'humorisme

A la ciutat de Felanitx es publica un setmanari quin nom es el d'una pedra que es troba al mig del camí vell de San Salvador, una mica abans d'arribar a la Capelleta.

Després de veure uns quants números d'aquell periòdic, sentirem unes ganes enormes d'entrar en el secret de la seva formació, ja que a jutjar per les primícies que duia escrites, i altres detalls que hi eren de veure, prometia ésser interessant. Circunstàncies que, si les haviem d'explicar no acabariem mai, no mos han permés fins avui fer aquesta petita, encare que vertadera i exacta, informació que oferim als qui llegeixin aquestes retxes.

Com que d'això d'informació en sabem més que ningú, hem començat per allà on tothom acaba: anant directament a trobar al director del setmanari, el pare de la criatura que podríem dir; i xi-xi-xi-xi, mos encaminen cap el número 6 del carrer Major. Trobam un senyor de mitja edat, simpàtic i, al pareixer, atent.

—Don Bartomeu, mos faria el favor?

—Jo mateix, què volia?

—Veniam a demanar-li una entrevista respecte al seu setmanari.

—Què diu ara? No en tenc cap jo de setmanari.

L'ànima mos cau an els peus; la recullim, i temoregament gosam a demanar:

—Però no es vostè el director de... (i aquí deixam anar el nom del setmanari). Per ventura mos hem equivocat, perdoni.

I estam a punt de tornar-mos-ne.

—Un moment,—mos contesta, retenint-mos.—Si a lo que vostè se refereix es an aquella fuieta que es publica amb el nom que ha dit, ja es un'altra cosa.

—Axí no mos hem errat, vaja.

—Sí senyor, sí; s'ha errat perquè jo no som tal director ni tenc res que veure amb el periòdic. Amb els desbarats que arriba a publicar! Què diuen de mí, si jo fos lo que vostè suposa, aquells monopolitzadors de la cultura, els Jesuïtes, que tant treballaren per a fer-me un igual a ells, encare que no ho pogueren conseguir? Es que no creu que s'hi veuria en el setmanari, tota la cultura que intentaren donarme aquells sants

homos, que mai serán alabats a bastament?

No hi ha que dir quant convençuts quedarem devant aquests arguments, i interiorment pensarem —amb una pena que els ulls mos espietjaren— que amb l'expulsió dels Jesuïtes, a la volta d'una generació... tots analfabets.

—Però...

—No s'excusi, que no té cap importància; li podria anomenar molts altres beneïts que també s'havien equivocat.

Anavem a agrair-li tanta amabilitat, pero repren:

—De totes maneres, vaig a fer per vostè tot lo que puc: li presentaré el meu germà bessó que es qui dirigeix el setmanari.

I mos fa entrar dins un estudi on veim assegut darrera una taula un altre senyor de mitja edat, simpàtic i al pareixer atent, que está fent palos llargs i palos curts en una llibreta *ad-hoc*. Després d'aixugar sa ploma amb un d'aquells padassets negres i brodats que fa anys totes les nines que anaven a costura a ca les monges era la primera labor que feien a son pare el dia del Sant, aixeca el cap i mos mira interrogant.

L'anomenat D. Bartomeu, mos presenta.

—En... (aquí el nostre nom que omitim per inmodestia) que vol coneixer alguns particulars de la formació del setmanari; el senyor Gerreró, que no fa de lo que el seu nom indica, sino de director del periòdic. Com veu, la nostra semblança no pot ésser major.

—Síntese, joven—diu el director. (Mos asseim).

I procurant ésser-li simpàtic, començam axí la nostra conversa.

—Es, señor director, que dicen que el rotativo que V. dirige es de un trabajo pesadísimo y recae exclusivamente sobre V.

Notam que hem donat en el blanc. Fet un pot de llet condensada bollit (es molt dolç i ha de bollir 4 hores: per mes detalls la «Carmencita») mos diu:

—No se lo puede llegar a pensar, joven, el trabajo que me da; pero con la ayuda del Sagrado Corazón no desmayaré.

Afegim:

—Es, señor director, que dicen que nadie quiere ayudarle en su difícil tarea.

—Es bien verdad. Bueno, ara ja porem conversar en mallorquí; de tant en quant parl en castellà per fer una miqueta de práctica i no trobar-me mes tart apurat en escriure qualche articlet en la llengua de Cervantes.

Pausa.

—Sí, senyor; com vostè deia, pot tenir la seguretat de que el setmanari el faig jo tot sol, exceptuant uns quants amics que m'ajuden en lo que poren: bona voluntat.

—.....?

—No, axí no puc seguir mes, la meua salut s'en ressentiría. Ara mateix pensava sortir per demanar una vegada mes, col·laboració a alguns simpatitzants amb el periodíc.

—Per noltros no estigui, senyor director: ja l'acompanyarem.

—Encantat; ara sortirem; pero abans, deixi que li enseny la nostra redacció.

Entram a una sala on hi ha una taula a la que hi veim dos joves amb un paper devant cada ú, un lapis agafat amb les dents i el cap entre les mans mentres els colsos descansen demunt la taula.

—Que deuen tenir mal de cap? —inquirim.

—Ca! Son els redactors, que avui dilluns comencen a pensar lo que volen publicar al número del dissapte.

No se donen compte de que hem entrat. De tant en quant els veig que agafen el lapis i escriuen. Per demunt l'espatla, veig que en tota clase de formes i caragols, un ha posat ja deu vegades «Esquenyat» i l'altre tres centes X. No porem menys de formar un bon concepte, ja que veig que no es veritat lo que deien males llengües, que aquets redactors no sabien posar el seu nom.

El meu acompanyant, obri la porta d'un armari que hi ha acostat a l'paret i treu una caixota negra amb un paper aferrat on s'hi llegeix: TEMAS.

—Ja veurá—mos explica—Com que cap de noltros brillam per la nostra imaginació, cada tema que se mos ocorreix, anant pel carrer, en el cassino, etc., etc., correm a ficar-lo dins la caixa; i no sap lo que això mos facilita la nostra feina, ja que quant s'acosta el dissapte i no sabem de que hem de parlar, agafam qualsevol dels temes que tenim guardats.

Obrim la caixa i comencen a sortir dragons, paperets, més dragons, més paperets; ara veim que surten paperets, més papers i altre vegada dragons; per fi surten dos espasins rovellats. Com que la nostra flaca es la curiositat

—encara que no mos estigui bé dir-ho— agafam uns quants papers sortits de la caixa i llegim: «alcalde», «Oliver», «Don Pedro», «Alcalde»...: iguals tots.

Admirats devant tanta profusió de temes a tractar, no porem mes de dir:

—Pero amb aquest stok diu que té tanta feina?

—Oh, be! Es que això no mes son temes: manca desenvol·lar-los.

Ara miram estranyats els espasins.

—No mos son de gaire utilitat —explica—. Els pobres están rovellats perque ni abans de retirar-los no havien servit mai. Però de tant en quant els aprofitam per escriure qualche coseta defensant una guerra per petita que fos i porer parlar de tot allò de l'honor, la disciplina, la Patria, etc. Fa molt hermós a un periodíc. No ho troba?

—I té èxit el setmanari?

—Que vol dir! Una cosa tremenda. Mes de cinc mil suscriptors. Pero encare esper augmentará quant vengui l'hivern.

—.....!?

—Sí, homo. Ha de tenir en compte que surt l'hora-baixa, i com que a l'hivern a les quatre ja es fosc i de nit les faltes d'ortografia no's noten tant.....

Sortim i la primera visita es a Don Miquel dels Rosers Grossos.

—S'haurán d'esperar—mos diu sa criada—perque están resant el Rosari. Però no crec que se torbi gaire perque ja son a sa lletania, Esperam una hora. Una hora i mitja. Una hora cinquanta... Mos hem adormit i despertam al renou de Don Miquel quant entra.

—Vos hauré fet esperar una miqueta; però per esser dilluns avui hem afegit al Rosari, el Trisagi, una Coroneta d'Or i catorze pare-nostros a la Mare de Deu del Carme.

El meu company explica:

—Venía, Don Miquel, perque, francament, jo tot sol no puc continuar fent el periodíc: es una feinada horrorosa i he hi perdré la salut.

—Si te puc ajudar en res, ja ho sabs. Què fa falta?—i se posa la mà a la butxaca.

—No, si econòmicament anam tirant, gracies a vostè i els seus amics. Jo lo que voldria es que vostè escrigués qualche coseta per a publicar-ho. El cas es omplir paper.

—Això si que no, Tomeu, ja sabs què demanes? Jo no mes te podria oferir qualche bon conseli i tú, precisament, ets dels pocs que no el necessiten.

—Sí, vostè podria fer qualche escritet: per exemple, contant tot allò que li passa a Palma, quant feia el servici.

—Pero calla, burrango!... No

veus que te poren sentir d'allà dins? Tot allò es passat i tant sols San Rafel i jo sabem lo empene-dit que n'estic.

Com que no son consels lo que veniem a cercar, mos n'anam. Don Miquel mos despedeix regalant-mos dues estampetes.

I cap a la segona visita.

Demanam pel segon Don Miquel que acaba de venir de caçar. Esplicat el nostre objecte, mos diu:

—Mirau, jo res puc fer. Si no hagués vengut aquest temps de República, en que me permeteren retirarme del servici actiu, encare que no me paguen mes que el mateix sou que tenia quant havia de cumplir i ensenyar l'instrucció, vos enviaria uns quants soldats que sabessin escriure una carta. És molt facil el meu sistema: els donaria un mes de permís amb la condició de que 15 dies els passassin a la Redacció i els altres 15 a ca seva.

Mos despedim. Ja al carrer, me diu el senyor director:

—Ara anirem a visitar un vertader homo de ploma. El senyor..... I mos diu un nom que fa que preguntem:

—Però es que ha deixat l'agencia i se dedica a escriure?

—Per amor de Deu! Es tracte d'un altre mes novell a Felanitx que aquell a qui vostè es refereix i que tenia l'agencia de Felanitx a Palma. Un vertader intelectual, ja ho veurá.

El trobam a ca seva que ve de fer vela. Abans de dir-li l'objecte de la visita, mos endossa:

—Amic Bartomeu, no cal ni un mot: sé que vos manca original pel vostre periodíc. Però malgrat sentir-ho molt, res no puc fer per vos. Causes alienes a la meua voluntat i res mes que elles, m'im-deixen complaure-vos. Esteu segur de que gaudiria d'un vertader plaer posant la meua ploma a l'abast de les idees que en bona hora defensa el setmanari. Però per la meua professió ja sabeu què me dec al poble i no puc significar-me. I encare que son públiques i ben conegudes les meves prácticas religioses, inspirades en l'espill que m'ofereix el meu company, que mai hem d'oblidar que es a l'ensempe el meu competidor, heu de tenir en compte que la gent que utilitza els meus serveis, bé té en consideració aquesta manera d'esser i l'aplaudeixen.

—Sí, però....

—Les vostres raons, que perque les adivino no cal expressen, per be que respectables, mai no podrán desfer la versemblança dels meus arguments. Dirigiu-vos a tots aquells qui com jo, si mes no, simpatitzen amb la idea i que per la seva actuació res tenguin

a perdre; i que les plomes llurs omplin el setmanari al que desitjo de tot cor benaurats jorns.

—I.....

—No m'interrompiu: si no, poreu copsar la veritable significació de les paraules breus que acabó de dir-vos, m'obligareu a creure que les faltes d'ortografia hi son al periodíc de la idea nostra, perquè mes no en sabeu, vos i els altres redactors, la qual cosa.....

Ja no el sentim perquè fugim correns. No ho entenem i sobre tot no mos deixava ficar la cuera. Quant mos n'hem temut erem ja a la Plaça de la Font.

—Ara podríem encara anar a veure molts altres simpatitzants, però uns perquè no en saben i els altres perquè tenen por de perdre sa parroquia...

—Que diu ara?

—Sí senyor. Aquí s'arregla tot així: quant el metje, el potecari, el capellé o el fideu se significa en determinades idees, ja pot estar segur que tots els seus parroquians de manera de pensar diferent, l'abandonarán. No té res que veure una cosa amb l'altre, però que no sab que deien un temps, que la letra con sangre entra?

Així com puc, procur animar-lo.

—Avant! Fer un periodíc dona mals ratos, però tot sia per la causa. I si anassi a contractar qualque escrivent de Notari, perquè vos corregís les proves i tregués o ficás hatxes allà on precis?

No mos contesta... Què deu pensar?

ES GEGANT.

No estam subjectes a cap regla d'ortografia ni d'urbanitat.

* espíres *

Entre els cavernícoles casi tots son arcàngels: Miquel per amunt, Miquel per avall Rafel per davant, Biel per darrera...

♦♦

Madres, las que teneis hijas, no tengueu ses polles a lloure que els hi pegará es falcó; aucellot terrible que malmet azañas i menja de la nació.

♦♦

Aprovada la llei de vagos tendrán feina a sa Botigueta amb tanta gent d'ordre.

♦♦

D'ençá des míting de Manacór el Círculo Republica-

no Federal sufreix un colic tancat, un miserere. Clar!... com que tots son cavenícoles, ora pro nobis,

♦♦

Em rebut un escritet que mos abstenim de publicar per evitar disgusts al seu autor.

¡Toni calla, que tú tens bugita!

♦♦

Comprenem que n'hi hagi que'ls agradi sa llet fermatjada, pero no es serigot. Un altre día donarém més detalls.

♦♦

Amb un gerrer i un falcó, dos o tres senyorets de la Botigueta i un grapat de marietes de Son Morey, en ferem un batalló per tomar la República i proclamar la Inquisició.

♦♦

«Así me engendraron, así nací, así soy y así seré; por algo me llamó alguien republicano de abolengo.

Sería curios sebrer si existen muchos d'estils de engendrar, i en aquest cas, amb quin heu fou el republicano de abolengo.»

¡Meem, senyor Hitler, si mos resol aquest problema!

Diuen que...

se farà es maridatge dels tres partits felanitxers en contra d'Acció Republicana. Gracies a la República s'esborran velles diferéncies entre el Recó i el partit d'En Verga an a qui un dels més significats líders de sa política conservadora va calificar de «pirata del Mediterrani» no fa massa temps.

¡I encara demanen més cordialitat entre els republicans!

¡Visca la cordialitat!

¡Viscaaaaaa...!

♦♦

Es estada aprovada la Llei de Congregacions religioses, per 278 vots contra 50. Votaren amb el Govern els diputats de la minoria radical.

Brindam l'exemple als republicans de mes o menos ranci abolengo de la nostra ciutat,

♦♦

En Voronoff arribará un día d'aquests, en vista de que's Maculí parlava d'ell, per donar unes conferencies explicativas de la seva teoria sobre regeneració de la vitalitat.

Entre distints elements de la localitat reina gran entusiasme per escoltar-lo, per si de les seues

ensenyançes en poden treure, a la fi, la seua classificació dins la escala zoològica.

Com homenatge al sabi Voronoff, projectarán els dits elements la película *Chico o chica?*

♦♦

La policia ha detengut un individu, qüefe d'administració del Ministeri d'Agricultura, anomenat Antoni Belda Soriano, el qui venia plaçes als opositors.

Aquest senyor es monárquic, persona d'orde i homo de confiança de D. Juan March, que li encomenava, com a advocat, la defensa en assumtos....

¡Quant necessari és netejar ses oficines!

En el número qui vé començarém a publicar en forma encuadernable el discurs pronunciat a les Corts pel Diputat Fernando Valera, defensant el dictamen referent a la Llei de Congregacions Religioses.

L'èxit del nostre primer número

Mai mos pensavem, quant fíem es primer número de PEDRA FOGUERA, que pogués tenir s'èxit que ha tengut.

Vertaderament ha superat tots els càlculs s'acullida entusiástica que li ha dispensat es poble de Felanitx.

A s'hora de sortir, els voltants de sa Redacció estaven plens de gent de totes ses categories que esperaven sa sortida de la PEDRA FOGUERA. Una vegada al carrer, els 14.000 números primers sa gent los prenía a grapa des de mans dels repartidors.

Com que no n'hi havia per qui en volia, se produíren incidents entre els compradors, i amb so barullo que se mogué, se perderen objectes de valor. Sabem d'un senyor amb barbó que amb motiu de sa sortida de PEDRA FOGUERA perdé sa gana i no l'ha trobada per moltes gestions que hagi fetes per retrobar-la.

Dé totes parts mos arribaren telegrams demanant els enviasim el nostre setmanari. Els repartidors volien (com en l'homenatge a Don Lacandru, l'emperador *para-lelos*), que los permetessim durlos desclosos per simplificar sa feina.

Així ho feren, i entre ells n'hi hagué un del mateix ministre de la Governació amb els següents termes:

«Enterado entusiasmo reinante
ruégole sugpenda salida, evita-
ción posibles incidentes».

Noltros, naturalment, no'n fe-
rem el més petit cas.

No mos queda ara més que dar
ses gracies an es públic felanitxer

pe s'èxit obtengut i oferirnos a
servirlo en tot lo que tenga a bé
manarnos.

LA REDACCIÓ

Nota: Una vegada sortit aquést

número, mos hem donat conte de
que aquesta crònica havia d'anar
an es segon. Prometem esmenar-
mos.

ANTONIO POU TORTELLA

Calle Mayor – FELANITX (Mallorca)

Chocolates – Barquillos – Bujías esteáricas

y

REGALIM

Fábrica de Cementos, Bloques y Mosaicos

La Industrial Felanigense

MASSUTI FUSTER Y C.^a S. en C.

Carretera de Porto-Colom

Felanitx - (Mallorca)

Tipografía Felanigense

TRABAJOS TIPOGRAFICOS

Calle Roca Boira, esquina Plaza Convento

FELANITX (MALLORCA)

Tipografía Felanigense